

Špecifiká osobnostných predpokladov osobného ochrancu v Policajnom zbore

Specifics of the personality requirements of a personal guard in the Police Force

Štefan Dubeň¹

Anotácia

Uvedená vedecká štúdia je písaná ako súčasť vedecko-výskumnej úlohy č. 130 Meteňko Jozef, „*Metódy výskumu a vývoja policajných činností*“. Príspevok pozostáva zo základnej charakteristiky osobnostných črt osobného ochrancu, ktorý sa nachádza v postavení verejného činiteľa ako príslušník Policajného zboru. Činnosť výkonu osobnej ochrany predstavuje vysoko špecifickú problematiku, od ktorej sa odráža bezpečnosť určených osôb, ktoré sú priamo vymedzené zákonom a ktorých ochrana spadá do pôsobnosti Policajného zboru (ďalej len „PZ“) Osobná ochrana predstavuje heterogénnu, dynamickú a stresovo exponovanú profesijnú oblasť, v ktorej sa neustále menia podmienky, riziká a operatívne požiadavky. V texte sa rozpracúva profil osobného ochrancu so zreteľom na jeho zdravotné, psychické, fyzické, telesné a profesijné dispozície, vrátane špecializovanej služobnej, streleckej, taktickej a psychologickéj prípravy. Osobitná pozornosť sa venuje významu percepčných a kognitívnych procesov (vnímanie, pozornosť, pamäť, myslenie, predstavivosť) a ich vplyvu na rozhodovanie v záťažových a ohrozujúcich situáciách. Štúdia zároveň poukazuje na potrebu neustáleho zdokonaľovania osobnostných a výkonových charakteristík osobných ochrancov vzhľadom na rastúce bezpečnostné hrozby a narastajúce požiadavky kladené na tento typ policajnej činnosti.

Kľúčové slová: špecifiká, erudovaná činnosť, osobnostné predpoklady, heterogénny aspekt.

Annotation

The presented scientific study is written as part of the scientific-research task No. 130 by Jozef Meteňko, “*Methods of Research and Development of Police Activities*.” The contribution consists of a basic characterization of the personality traits of a personal protector who is in the position of a public official as a member of the Police Force. The activity of performing personal protection represents a highly specific issue from which the security of designated persons, who are directly defined by law and whose protection falls within the competence of the Police Force, is derived. Personal protection represents a heterogeneous, dynamic, and stress-exposed professional area in which the conditions, risks, and operational requirements constantly change. The text elaborates the profile of a personal protector with regard to his medical, psychological, physical, bodily, and professional dispositions, including specialized service, shooting, tactical, and psychological preparation. Special attention is devoted to the importance of perceptual and cognitive processes (perception, attention, memory, thinking, imagination) and their influence on decision-making in stressful and threatening situations. The study simultaneously points to the need for continuous improvement of the personal and performance characteristics of personal protectors in view of growing security threats and the increasing demands placed on this type of police activity.

Keywords: specifics, erudite activity, personal prerequisites, heterogeneous aspect.

Úvod

Medzi najzákladnejšie potreby každého človeka patrí bezpochyby pocit bezpečia. Vnímanie samotnej potreby bezpečia narastá v súvislosti s výkonom povolania, postavenia alebo funkcie každého jedinca. Vo všeobecnosti toto postavenie a výkon činnosti so sebou nesie aj určitý stupeň rizika v prípade ohrozenia, na základe ktorého vzniká potreba zaistenia ochrany a bezpečnosti. Tvorba bezpečnosti však nie je jednoduchá, pretože už od počiatku ľudstva sa neustále objavuje a prekvitá protiprávne a protispoločenské správanie, ktoré má za cieľ

¹ JUDr. Štefan Dubeň, PhD., odborný asistent Katedry policajných vied Akadémie Policajného zboru v Bratislave.

destabilizovanie štátu, či spôsobenie majetkovej ujmy alebo ohrozenie života a zdravia predstaviteľov štátu. Zabezpečovanie ochrany určených osôb v sebe zahŕňa problematiku, ktorá sa priamo dotýka drvivšej väčšiny všetkých krajín sveta. Táto skutočnosť nás utvrdzuje v tom, že riešenie skvalitňovania procesu danej oblasti má celosvetový charakter.

Práve z tohto dôvodu nám vzniká potreba vytvorenia ideálnych podmienok na ochranu a bezpečnosť nielen vyspelého demokratického štátu ako je Slovenská republika, ale aj ochranu osôb zodpovedných za riadenie štátu. Postavenie osobnej ochrany a s ňou súvisiace činnosti zamerané na ochranu ústavných činiteľov sa v súčasnosti dostávajú do popredia pozornosti celej spoločnosti. O bezpečnosť a ochranu ústavných činiteľov sa stará štát prostredníctvom jednotlivých služieb, ktoré sú na tento účel zriadené.

Súčasťou toho významného mechanizmu je osobný ochranca, ktorý v rámci systému ochrany ústavných činiteľov realizuje policajno-bezpečnostné činnosti zamerané na oblasť ochrany ústavných činiteľov ako určených osôb. Pre úspešné vykonanie jednotlivých úkonov sa nesmie zabúdať na osobnostné črty, schopnosti, vlastnosti a znalosti, ktorými osobní ochrancovia disponujú.

Ochrana osôb je vždy výsledkom spolupráce jednotlivých príslušníkov PZ a zložiek polície, ktoré sa na predmetnej ochrane podieľajú. Každý osobný ochranca prechádza náročnou fyzickou a psychickou prípravou pre náročnú službu osobnej ochrany. Psychické vlastnosti a vypestované návyky sú určujúcimi prvkami pri praktickom uplatňovaní bezpečnej práce osobného ochrancu. Pri posudzovaní každej vzniknutej situácie je veľmi dôležité, aby osobný ochranca čo najskôr rozpoznal, o aký druh situácie z pohľadu nebezpečenstva vo vzťahu k chránenej osobe ide. Pri výkone činnosti sa opiera o vlastné skúsenosti, znalosti a návyky získane počas výcviku, ktorého cieľom je dosiahnutie kvalitnej prípravy osobného ochrancu.²

1 Profil osobného ochrancu

Za účelom priblíženia postavenia osobného ochrancu (ďalej len „OO“) prikladáme určitú pozornosť aj na jeho profesijnú činnosť a osobnostnú profiláciu. Vzhľadom na charakter spracovanej problematiky sa budeme snažiť rozpracovať jednotlivé vlastnosti, schopnosti, zručnosti a všetky spôsoby prípravy, ktoré tvoria dôležitý prvok profilu OO a jeho komplexného využitia. Samotná realizácia služobnej prípravy je v našom prípade považovaná za veľmi dôležitú aj vzhľadom na skutočnosť, že obťažnosť boja s trestnou činnosťou neustále narastá. Potenciálni páchatelia čoraz častejšie využívajú dostupné prostriedky infraštruktúry, sú vzdelanejší a rafinovanejší, čo znamená, že v konečnom dôsledku predstavujú väčšie riziko pre určenú osobu. Pri samotnej realizácii prebiehajúcich procesov nám vzniká potreba zefektívnenia činností systému ochrany, ktoré sú vykonávané príslušníkmi PZ v zákonom vymedzenej pôsobnosti.³ Príslušníci osobnej ochrany sú pri výkone činnosti priamo konfrontovaní s vonkajším prostredím a samozrejme aj so všetkými zmenami, ktoré sa v tomto prostredí odohrávajú. V tomto smere je pochopiteľné, že do spomínaných procesov nám

² HRUDKA, J. D. ZÁMEK a kol, 2012. *Organizace a činnost policejních služeb*. s. 179.

³ ERNEKER, J., 2005. *Policista a jeho profesní činnost*. In: *Bezpečnostní teorie a praxe: Sborník Policejní akademie ČR k problematice vědecko výzkumných úkolů s mezinárodní účastí*, s. 137.

vstupuje veľmi veľa faktorov, ktoré činnosť OO priamo ovplyvňujú. Profesionálna činnosť OO sa odráža od komplexného plnenia jednotlivých úloh spadajúcich do pôsobnosti Úradu pre ochranu ústavných činiteľov a diplomatických misií Ministerstva vnútra Slovenskej republiky (ďalej len „ÚOÚČ a DM MV SR“), ktoré pozostávajú z konkrétnych organizačných prvkov. Jednotlivé úlohy profesionálnej činnosti OO nám vymedzujú hlavné smery služobnej činnosti, prostredníctvom ktorých príslušníci osobnej ochrany realizujú presadzovanie svojich právomocí. Obsah plnenia jednotlivých úloh je inštitucionálne vymedzená v zákonoch, rozkazoch smerniciach, nariadeniach a interných predpisoch.

Osobný ochranca je vo svojej podstate osoba pochádzajúca z integrovaného dynamického systému pozostávajúceho zo psychických, psycho-sociálnych a psycho-fyziologických vlastností, ktoré určujú jednotlivé charakteristické spôsoby zvládania a prežívania záťažových situácií. V našom prípade budeme vychádzať z podrobnej analýzy osobnostných predpokladov u osobných ochrancov počnúc od zdravotnej, psychickej, fyzickej a telesnej pripravenosti.

2 Charakteristické znaky profesionálnej činnosti osobného ochrancu

Z dôvodu presného vymedzenia profesionálnej činnosti OO považujeme za dôležité uviesť na pravú mieru základné charakteristické znaky, ktoré ho čo najpresnejšie vystihujú. Samozrejme pri samotnom vymedzení budeme vychádzať z viacerých aspektov, ktoré sa na jeho postavení priamo odrážajú.

2.1 Heterogénny aspekt

Profesionálna činnosť osobného ochrancu nemá homogénnu štruktúru, čo predstavuje že do seba zahŕňa celkové systémové prepojenia diferencovaných činností, ktoré sa presadzujú v rôznych proporciách, ako napríklad podľa konkrétnych prebiehajúcich podmienok, zastávajúcich činností a riešení rozličných situácií. Stanovené poradie a množstvo služobných úloh osobného ochrancu nie je ustálené, avšak cieľ, ktorý sa týmito úlohami sleduje, je iba jeden, a to zaistenie ochrany a bezpečnosti určenej osoby. Realizované úlohy sa vykonávajú bez pravidelnej časovej nadväznosti, pričom ich začiatok, rozsah a trvanie sa neustále mení, čo je zapríčinené hlavne značnou premenlivosťou riešených situácií. Môžeme ju vymedziť ako činnosť nepretržitú, dynamickú, operatívnu a realizovanú v neustále sa meniacich a neopakovateľných podmienkach.⁴ Samotná činnosť OO je však často ovplyvňovaná aj rýchlym pracovným tempom a nasadením, ktoré sa odvíja od naliehavosti a kumulácie jednotlivých úloh, a samozrejme aj ich následného rýchleho riešenia. Heterogénnosť jednotlivých pracovných činností je podporovaná neustále rastúcou zložitou profesionálnou činnosťou osobných ochrancov v dôsledku nepriaznivo sa vyvíjajúceho stavu, štruktúry a dynamiky kriminality, čo má za následok nárast záťažových a stresujúcich situácií pre OO. Všetky uvedené skutočnosti prinášajú zvýšenie kladených nárokov práve na OO, a to nielen na proces adjustácie, ale aj na ich schopnosť poznávania vonkajšieho prostredia v reálnom čase. Dokonalé

⁴ ERNEKER, J., 2005. *Policista a jeho profesní činnost*. In: *Bezpečnostní teorie a praxe: Sborník Policejní akademie ČR k problematice vědecko výzkumných úkolů s mezinárodní účastí*, s. 144.

poznanie prostredia a zhodnotenie prebiehajúcej situácie, umožňuje vznik pohotovej reakcie na všetky odohrávajúce sa zmeny v okolí.

2.2 Mocenský aspekt

Ďalší prvok profesijnej činnosti OO je špecifická existencia mocenského aspektu, ktorý je normatívne vymedzený zákonmi. Práve tie stanovujú a určujú rozsah jednotlivých úloh súvisiacich s preventívnou a represívnou činnosťou, pri ktorých príslušníci osobnej ochrany využívajú oprávnenia a donucovacie prostriedky vymedzené v zákone o PZ.⁵

V záujme ochrany a bezpečnosti určených osôb má príslušník osobnej ochrany oprávnenie zasahovať do základných ľudských práv a slobôd, ku ktorým ho oprávňuje zákon. Tieto činnosti sú často realizované v podmienkach vzniknutého rizika a ohrozenia určenej osoby, pričom výsledný efekt je ovplyvňovaný napríklad úrovňou a hĺbkou poznania vzniknutej situácie, posúdením dostupných prvkov riešenia situácie a následnou aplikáciou oprávnení. Veľmi často sú príslušníci osobnej ochrany nútení používať neštandardné postupy, pri ktorých sa musia operatívne rozhodovať v rámci normatívnych obmedzení. S prihliadnutím na mocenský aspekt profesijnej činnosti sa od príslušníka OO vyžaduje zvýšený stupeň disciplinovanosti a sebakontroly. Od spomínaných pojmov závisí, či sa dokáže vyrovnáť s nepriaznivými podmienkami, pri ktorých sa musí rozhodovať pod časovou tiesňou medzi niekoľkými alternatívami riešenia vzniknutého problému.⁶

2.3 Príslušnosť k Policajnému zboru

Príslušníci PZ zaradení na oddelení osobnej ochrany používajú civilný odev pozostávajúci z obleku, čo znamená, že nenosia a nevyužívajú služobnú rovnošatu ako vonkajšie označenie príslušnosti k PZ. Práve spomínaná rovnošata je jedným zo spôsobov preukazovania príslušnosti podľa zákona o PZ. Takáto podoba preukazovania príslušnosti znamená, že príslušník PZ v služobnej rovnošate je osoba podrobne vnímaná očami verejnosti. Práve z tohto dôvodu je dôležité, aby príslušníci OO nijakým spôsobom výrazne nevytŕčali z davu, a tak na seba neupozorňovali, hlavne z dôvodu ochrany určenej osoby. Zákon opodstatnene vymedzuje určité výnimky z povinnosti policajta preukázať sa buď služobnou rovnošatou, alebo služobným preukazom.

Vo všeobecnosti je potrebné zdôrazniť, že v tomto prípade ide o potrebu zaistenia bezpečnosti a ochrany života a zdravia určených osôb, príslušníkov osobnej ochrany a ďalších zákonom chránených záujmov, taktiež súčasne zvýšenie úspešnosti vykonania služobného zákroku, či splnenia vykonávanej úlohy. Tieto záujmy sú povýšené a postavené nad bežný spôsob preukazovania príslušnosti za súčasného použitia služobného preukazu tak, aby nebola znížená efektívnosť vykonávanej služobnej činnosti príslušníkom OO. Najčastejší spôsob, ktorým príslušníci OO preukazujú svoju príslušnosť k PZ, je ústne vyhlásenie „polícia“

⁵ Zákon č. 171/1993 Z. z. o Policajnom zbere.

⁶ ERNEKER, J., 2005. *Policista a jeho profesní činnost*. In: *Bezpečnostní teorie a praxe: Sborník Policejní akademie ČR k problematice vědecko výzkumných úkolů s mezinárodní účastí*, s. 144.

a taktiež odznakom odboru osobnej a technickej ochrany, ktorý býva zvyčajne pripnutý na ľavej strane civilného odevu.

2.4 Služobná telesná a strelecká príprava

Kvalitná a pravidelná služobná telesná a strelecká príprava vyjadruje odbornú teoretickú a praktickú pripravenosť osobných ochrancov na rôzne špecifické činnosti, ktoré sú spojené s priamou realizáciou osobnej ochrany. Služobnú pripravenosť môžeme charakterizovať ako široký komplex vedomostí, návykov a zručností, ktoré osobným ochrancom predpokladajú úspešné plnenie stanovených služobných úloh.

Určení policajti a policajtky odboru osobnej ochrany sú na základe rozkazu riaditeľa úradu zaradení do špecializovanej a špeciálnej služobnej prípravy. Za riadenie a realizáciu špecializovanej a špeciálnej služobnej prípravy sú zodpovední inštruktori oddelenia špeciálnej prípravy odboru osobnej ochrany úradu ochrany a odboru špeciálnej ochrany úradu ochrany s platným osvedčením odboru výcviku.

Špecializovaná služobná príprava je orientovaná na zvládnutie jednotlivých druhov služobných činností v rámci organizačného článku, potom na zvládnutie rôznych situácií v rámci špecializácie jednotlivých služieb ochrany, následne súhrnného zocvičovania spôsobov zaistenia ochrany v rôznych modelových situáciách v rámci súčinnosti všetkých služieb alebo len určených služieb úradu ochrany s využitím získaných zručností a návykov v rámci jednotlivých druhov príprav, a to telesnej, sebaobrany, streleckej, pyrotechnickej, špeciálnej, dopravnej a pod.

Oblasť špecializovanej telesnej prípravy je zameraná na tlaky, údery a kopy na citlivé a ľahko zraniteľné miesta, prvky a činnosti zo sebaobrany pri zabezpečení daného vyhradeného priestoru po neuposlušnutí výzvy a na prekonanie pasívneho odporu (odstupňované tlaky a techniky na citlivé a ľahko zraniteľné miesta, pákové mechanizmy), nácvik a zdokonaľovanie sebaobránných modelových situácií s využitím citlivých a ľahko zraniteľných miest, prvky a činnosti zo sebaobrany pri zabezpečení ochrany na prekonanie aktívneho odporu (techniky obrany proti úderom, kopom, zbraniam a nebezpečným spôsobom napadnutia, využitie donucovacích prostriedkov, formy následných protiútokov s využitím zákerných techník), riešenie špecifických modelových situácií pri ochrane určenej osoby osobným ochrancom, nácvik a zdokonaľovanie špecifických modelových situácií pri ochrane určenej osoby epizodickou ochranou, nácvik a zdokonaľovanie tímovej spolupráce osobný ochranca – určená osoba „epizodická“ ochrana, typy ochranných zostáv, spôsoby krytia určenej osoby, spôsoby evakuácie, typy transportov a taktiky pri riešení konfliktných situácií a rozvoj pohybových schopností prostredníctvom cvičení a činností, ktoré podporujú rýchlosť reakcie, orientačnú schopnosť, periférne videnie a anticipáciu.

Špeciálna služobná príprava je zameraná na zosúladenia činnosti ochrancov a ochranných zostáv s vodičmi a zásahovými skupinami odboru špeciálnej ochrany pri zabezpečovaní ochrany a prepravy určených osôb – spoločné taktické cvičenia, komplexné koordinačné a integračné špeciálne odborné taktické cvičenie osobných ochrancov, sprievodných ochrancov, osobných vodičov, sprievodných vodičov, určených špecialistov odboru špeciálnej ochrany, s orientáciou na riešenie krízových situácií a mimoriadnych udalostí

spojených s bezprostredným ohrozením bezpečnosti určenej osoby z dôvodu bezprostrednej hrozby alebo priameho teroristického útoku, alebo ohrozenia života a zdravia určenej osoby na trase prepravy, v priestoroch malých (krátkych) zastávok a v objektoch a priestoroch jej pobytu, na zabezpečenie dopravnej ochrany, na zaistenie bezpečnosti kolóny a určených osôb na trase prepravy proti teroristickým útokom a útokom ozbrojených skupín a podobne, na elimináciu takýchto útokov, organizovanie a zabezpečenie úniku a evakuáciu určenej osoby z ohrozeného miesta, objektu alebo priestoru.

V rámci streleckej prípravy prebieha nácvik jednotlivých špecifických činností. Predovšetkým ide o situácie, s ktorými môžu osobní ochrancovia prísť do priameho kontaktu. Výcvik je orientovaný do oblasti špecializovanej streleckej prípravy, je zameraný na zvládnutie správnej techniky ovládania zbrane za pohybu s prihliadnutím na bezpečnosť a zvládnutie základných ako aj špeciálnych streleckých cvičení a modelových situácií, ktorých úspešná realizácia je podmienená úrovňou psychickej záťaže, časovou tiesňou, či riešením nebezpečnej situácie s použitím zbrane, do ktorej sa môže dostať policajt osobnej ochrany, epizodickej ochrany, doprovodnej ochrany, sprievodnej ochrany pri výkone služby. Taktická príprava je realizovaná v rámci všetkých hodín špecializovanej prípravy a je zameraná na riešenie taktických postupov a konfliktných situácií špecifických pre danú oblasť.

2.5 Psychologická príprava a psychické procesy osobných ochrancov

Každá záťažová situácia a hlavne taká, v ktorej je ohrozený život alebo zdravie jednotlivca, vyvoláva u človeka špecifickú reakciu, ktorá je daná aktuálnym stavom, prostredím, skúsenosťami a pod. V psychickej oblasti dochádza ku vzniku rôznych emócií, napr. strachu, úzkosti, prekvapeniu, hnevu atď. Vznik uvedených emócií vyvoláva aj fyzické zmeny v organizme, ktoré sa prejavujú v činnosti žliaz zvýšením svalového napätia. Určitá, v tomto prípade optimálna, úroveň fyziologických funkcií je nutná k tomu, aby sme takúto záťažovú situáciu zvládli. Každá výchylka optimálneho stavu, či v smere kladnom, alebo zápornom, vedie k zníženiu efektívnosti konania v takejto situácii. Môžeme povedať, že psychické a telesné funkcie spolu bezprostredne súvisia a navzájom sa ovplyvňujú. Psychický stav priamo ovplyvňuje činnosť orgánov človeka a spätne je touto činnosťou ovplyvňovaný. V situácii, kde ide o život, môže dochádzať k stavom, kedy psychické napätie dosiahne takú úroveň, že u zúčastnených osôb dochádza k potlačeniu schopnosti racionálneho myslenia, k nezmyselnému konaniu, k chybnému zvoleniu taktiky a k veľkému výskytu chýb, čo môže byť príčinou negatívneho výsledku. V druhom krajnom prípade môže dôjsť v dôsledku útlmu, činnosti CNS (centrálnej nervovej sústavy) k úplnej pasivite, čoho dôsledkom je tiež rovnaký výsledok.

Psychologická príprava má podstatný vplyv na získanie psychickej prevahy nad útočníkom. K nej patrí úprava vlastného psychického stavu. Základom psychologickéj prípravy je vlastný výcvik, v jeho priebehu vedieme cvičenca k sebauvedomovaniu, k sebapoznávaniu a k sebakontrolu. Pozitívne výsledky možno dosiahnuť pravidelným tvrdým tréningom. Každý emocionálny stav je sprevádzaný určitými vonkajšími prejavmi, to znamená, že psychické stavy ovplyvňujú prejavy fyzické. Keď človek prežíva strach alebo hnev, možno do značnej miery rozpoznať, čo momentálne prežíva. Na základe vnútorných alebo vonkajších podnetov môže u neho prevládať určitý typ prežívania (úzkosť, hnev...), nielenže sa táto skutočnosť odrazí na

jeho mimike a gestikulácii, ale jeho výraz sa tým stáva charakteristickým. Najviac možno čítať z výrazu jednotlivých častí tváre. Predovšetkým z očí, ktoré sú veľmi významným znakom psychického stavu. Výraz očí sa mení podľa momentálneho psychického stavu. Dobre čitateľnými výrazovými prostriedkami aktuálnych psychologických stavov je mimika tváre (pohyb očí, sánky, čela, úst atď.), postoje, pohyb častí tela.

V neposlednom rade treba spomenúť inštinktívne reakcie a ich nepriaznivé pôsobenie, čo sa prejavuje v predĺžení reakčnej doby na daný podnet. Úroveň inštinktívnych reakcií je daná každému človeku individuálne a je závislá na individuálnych psycho-fyziologických dispozíciách a schopnostiach účinného konania a chovania sa v stresovej situácii.

Významným faktorom, ktorý významne ovplyvňuje kvalitu a úroveň uvažovania pri konfliktných situáciách, je psychická stabilita. Zachovať psychickú stabilitu je zložitú. Strach, ako prežitie určitého podnetu signalizujúceho nebezpečie, je prejavom normálne fungujúceho ľudského organizmu. Dôležité je však, aby v praktickom živote bola táto psychická hranica cieľavedome prekonávaná a aby sa jednotlivec naučil prekonávať negatívne emócie čo najrýchlejšie. S otázkou psychickej stability súvisí aj výchova a sebvýchova k vysokým morálno-vôľovým vlastnostiam. Spôsobom pre udržanie psychickej stability je pravidelný telesný tréning a pri konfrontačnej situácii systematické vylučovanie neúčelných pohybov a sústredenie sa na bezchybnosť vlastného postupu.

Psychické procesy

Považujeme za potrebné venovať náležitú pozornosť aj na ďalšie vlastnosti a schopnosti, ktoré sa od príslušníkov osobnej ochrany počas výkonu služby vyžadujú. Zaraďujeme sem:

- ❖ vnímanie,
- ❖ pozornosť,
- ❖ pamäť,
- ❖ predstavivosť,
- ❖ myslenie,
- ❖ psychomotorické reakcie.

Vnímanie

Vnímanie osobných ochrancov rozdeľujeme podľa dôležitosti na šesť základných oblastí, pričom ide o:

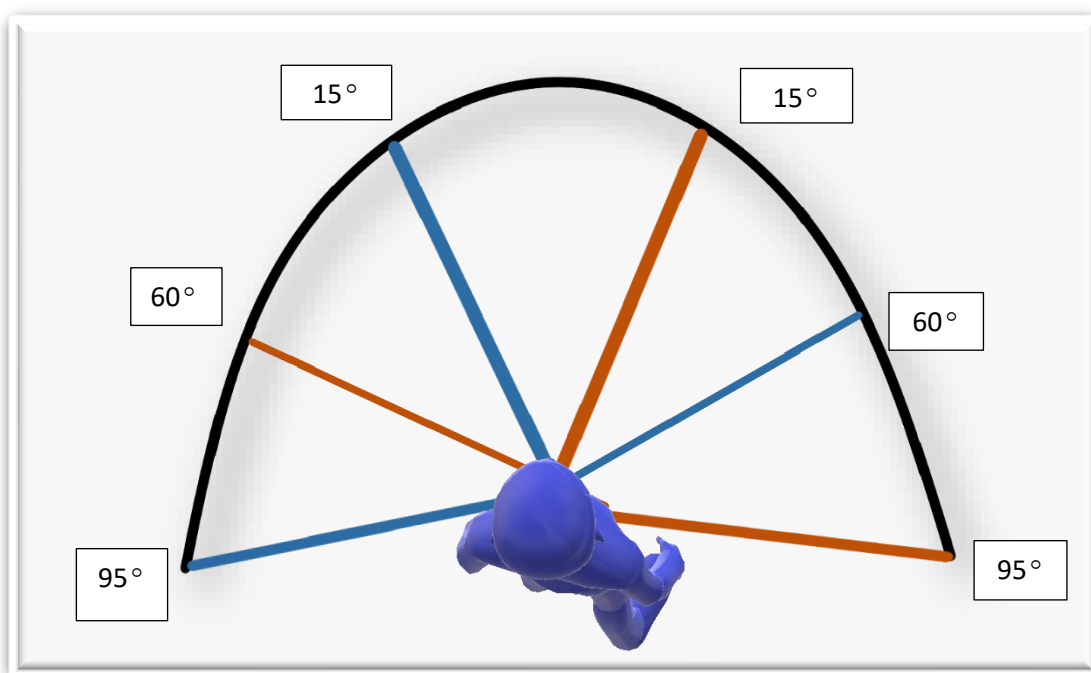
1. zrakové vnímanie,
2. sluchové vnímanie,
3. hmatové vnímanie,
4. čuchové vnímanie,
5. vnímanie času,

6. vnímanie polohy.

1.) Zrakové vnímanie

Služobná činnosť príslušníkov osobnej ochrany je náročná aj na zrakové vnímanie. Správna funkčnosť zrakového vnímania tvorí dôležitý a základný prvok pre úspešný výkon jednotlivých služobných činností súvisiacich so zabezpečovaním ochrany určených osôb. Samotný predmet zrakového vnímania tvoria ľudia, ktorí sa navonok prejavujú svojim správaním, chovaním, výrazom tváre a pod. Obdobnú činnosť je možné pozorovať aj na úseku cestnej premávky, pričom je z pohľadu bezpečnostnej situácie potrebné vyhodnotiť situáciu, hustotu premávky, spôsob jazdy, rýchlosť a vzdialenosť okolitých vozidiel.

Vnímanie je veľmi dôležité vo všetkých situáciách v každom prostredí, priestoroch a miestach, kde sa nachádza určená chránená osoba. Podmienky zrakového vnímania sa menia v závislosti od vývoja sledovaných objektov a situácie.

Obrázok č. 1. Grafické znázornenie zorného poľa oka OO s využitím periférneho videnia.
Zdroj Vlastné spracovanie.

Zrakové vnímanie sa mení aj v závislosti od konkrétnych podmienok výkonu činností, tzn. či sa osobný ochranca s chránenou určenou osobou nachádzajú vo vnútorných priestoroch (napr. miestnosť, chodba, schodisko, výťah) alebo vonkajších priestoroch (napr. ulica, námestie, park a pod.). Proces vnímania je určitým spôsobom ovplyvňovaný aj prebiehajúcim ročným obdobím, poveternostnými podmienkami, čo znamená, že dôležitú úlohu v tomto prípade zohráva aktuálne počasie ale aj denná a nočná doba prebiehajúceho dňa. Pre dosiahnutie úspešného výkonu služobných činností sa od osobného ochranca vyžaduje vysoká spoľahlivosť, rýchlosť a presnosť zrakového vnímania. Vyššie nároky sú kladené hlavne na

ostrosť zraku pre videnie zblízka a na diaľku, a v neposlednom rade na schopnosť správneho rozoznávania farieb.⁷ Potrebné je aj priestorové a hĺbkové videnie spojené so schopnosťou rozoznávania, rozlišovania a porovnávania tvarov rozličných rozmerov. Na požadovanej úrovni musí byť rozvinutá aj schopnosť rýchlej adaptácie na striedavé zmeny videnia, napríklad na blízko a na diaľku, za svetla, tmy a šera, príjade po osvetlení ostrým svetlom a pod.

2.) *Sluchové vnímanie*

Pre výkon činnosti osobnej ochrany je dôležité aj sluchové vnímanie. Podľa miesta výkonu jednotlivých služobných úloh zameraných na ochranu osoby sa podmienky na predmetné vnímanie neustále menia, pretože podliehajú širokej škále rušivých elementov, ktoré sú charakteristické napríklad nadmerným hlukom, rušivými zvukmi, rôznymi druhmi šumov, sirén a pod. Zvuky, ktoré sú v prevažnej miere vnímané, vyjadrujú svoj charakter a význam v podobe priamej reči. Prevažná časť reči pozostáva z bezprostrednej osobnej komunikácie, prípadne sprostredkovanou komunikáciou a to prostredníctvom mobilných telefónov alebo vysielacky. Pri ochrane osôb je najdôležitejší hlavne obsah sluchového vnímania, kde môžeme zaradiť napríklad rôzne hlásenia, pokyny, príkazy, ale aj špecifické oznámenia pozostávajúce napríklad z volacích znakov, čísiel, počtov, skratiek, krycích názvov, dohodnutých zvukových signálov a ďalšie iné. Kvalita sluchového vnímania sa prejavuje v podobe primeranej citlivosti na silu, výšku, intenzitu a zafarbenie zvukov, ich možné zmeny a v schopnosti rýchlej lokalizácie zvuku v určitom priestore. Od OO sa očakáva, že budú schopní vedieť spoľahlivo a správne identifikovať jednotlivé zvuky, s ktorými môžu prísť do kontaktu pri výkone činnosti vo výrazne sťažených podmienkach.

3.) *Hmatové vnímanie*

Hmatové vnímanie považujeme pri výkone činnosti osobnej ochrany taktiež za veľmi dôležité. Nároky, ktoré sú vo všeobecnosti kladené na hmatové vnímanie rozdeľujeme na bežné a špecifické. Bežné nároky hmatového vnímania sú založené na schopnosti rozoznávania predmetov rôzneho druhu, veľkosti, tvaru v úplne bežných podmienkach. Pri vymedzovaní špecifických vlastností hmatového vnímania vychádzame zo skutočnosti, že k nim dochádza za určitých sťažených podmienok. V tomto prípade sa vyžaduje citlivejšie hmatové vnímanie na niektoré druhy fyzikálnych vlastností ako sú teplo, chlad, vlhkosť, vibrácie, elektrizovanie a iné.⁸

Obrázok č.2 Grafické znázornenie hmatového vnímania s využitím balistickej tašky.
. Zdroj: Vlastné spracovanie.

⁷ BILSKÝ, P., 2005. *Profesní profil policisty. In: Bezpečnostní teorie a praxe: Sborník Policejní akademie ČR k problematice vědecko výzkumných úkolů s mezinárodní účastí*, s. 164.

⁸ BILSKÝ, P., 2005. *Profesní profil policisty. In: Bezpečnostní teorie a praxe: Sborník Policejní akademie ČR k problematice vědecko výzkumných úkolů s mezinárodní účastí*, s. 165.

Na fotografickom vyobrazení znázorňujeme potrebu hmatového vnímania, ktoré sa vyžaduje v prípadoch vzniku rizikových situácií predstavujúcich ohrozenie bezpečia pre chránenú osobu. V tomto prípade sa od osobného ochranca vyžaduje, aby bol v bezprostrednom kontakte s určenou osobou, čo znamená, že osobný ochranca hmatom kontroluje určenú osobu a stanovuje smer pohybu do bezpečného priestoru. Pri skúmaní jednotlivých taktických spôsobov ochrany určených osôb sme v tomto prípade vychádzali z možnosti použitia balistickej tašky, ktorá predstavuje efektívny spôsob ochrany osoby v otvorenom priestore.

4.) Čuchové vnímanie

Zvýšený nárok na čuchové vnímanie nastáva iba v niektorých, nie tak často opakujúcich sa, služobných činnostiach. Všeobecné požiadavky kladené na tento druh vnímania sú úplne bežné, pričom sa vyžadujú správne vyvinuté chuťové a čuchové receptory. Pre osobného ochranca je dôležitá schopnosť správnej identifikácie vôní, zápachov, plynov a iných zapáchajúcich látok, ktoré sú schopné svojím charakterom spôsobiť dýchacie ťažkosti určenej osobe.

5.) Vnímanie času

Správny spôsob vnímania času je dôležitý pre efektívnu realizáciu a plánovanie jednotlivých služobných úloh priamo súvisiacich s ochranou určených osôb. Od OO sa vyžaduje schopnosť čo najpresnejšieho odhadu a následnej reprodukcie časového trvania vnímaných prebiehajúcich javov, procesov, predmetov a objektov. Samotné vnímanie jednotlivých časových relácií zameriava svoju pozornosť napríklad na vznik, priebeh, zánik udalosti, frekvenciu, rozsah, opakovanie a rovnomernosť časových zmien. Pre príslušníkov osobnej ochrany je taktiež potrebná schopnosť presného vnímania časovej následnosti a súbehu prebiehajúcich dejov i potreba presného určenia trvania a opakovania časových intervalov. Pri tomto druhu vnímania sa nevyskytuje zmyslový analyzátor, ktorý by sa pričínil o správnosť časového vnímania. Úspešnosť časového vnímania je založená na osobných skúsenostiach ovplyvnených napr. motiváciou, emóciami, vekom, praxou, pozornosťou, intenzitou udalostí a pod⁹.

6.) Vnímanie polohy

Osobný ochranca musí vedieť veľmi presne vnímať svoju polohu a taktiež polohu a pohyb určenej osoby. Cieľom takéhoto vnímania je zabezpečiť správnu identifikáciu rozličných zmien a pohybov v priestore. Pri zabezpečovaní ochrany je potrebné, aby osobný ochranca vedel presne určovať svoju polohu a pohyb s určenou osobou. Predmetný druh vnímania je úzko spätý s potrebným zrakovým a sluchovým vnímaním.

Pozornosť

Podľa obsahu plnenia jednotlivých úloh osobných ochrancov sú kladené vysoké nároky práve na pozornosť. Osobný ochranca musí mať neustály a úplný prehľad o priestore, v ktorom sa nachádza s určenou osobou. Takáto činnosť si vyžaduje neustále sústredenie a prenášanie pozornosti z jedného objektu na druhý. Pozornosť ako takú môžeme charakterizovať ako

⁹ BILSKÝ, P., 2005. *Profesní profil policisty. In: Bezpečnostní teorie a praxe: Sborník Policejní akademie ČR k problematice vědecko výzkumných úkolů s mezinárodní účastí*, s. 165.

všestrannú a trvalo záťažovú činnosť, ktorá môže v určitých náročných situáciách spôsobiť extrémne vypätie.¹⁰ Pri výkone osobnej ochrany označujeme takýto druh pozornosti za tzv. „aktivizovanú zámernú pozornosť“, ktorá zameriava pozornosť na registrovanie všetkých relevantných podnetov súvisiacich s činnosťou ochrany. Potrebná je neustála pohotovosť, sústredenie a vypätie pozornosti na vyššej úrovni. Samotnú pozornosť je potrebné rozložiť na viacero objektov, prípadne činností, ktoré sa nachádzajú a odohrávajú v zornom poli. V tomto prípade je potrebné klásť dôraz nielen na postriehnutie nebezpečenstva, ale aj na premyslenie, rozhodovanie a riešenie vzniknutej situácie. Príslušníci osobnej ochrany musia byť odolní voči únave a rušivým vplyvom, ktoré rozptyľujú ich pozornosť a sústredenie pri výkone služby. Dôležitú úlohu v tomto prípade zohráva aj koncentrácia pozornosti, ktorá sa však u OO vytvára s pribúdajúcimi rokmi praxe.

Pamäť

Vo všeobecnosti sú známe rôzne druhy pamäte, ktoré určitým spôsobom ovplyvňujú celkovú prevádzku ľudských činností. Každý jeden druh pamäte je možné stimulovať a zlepšiť prostredníctvom cvičení rôzneho charakteru, pričom ak vieme, ktorú pamäť používame najviac, a ktorú pamäť využívame najmenej, tak prostredníctvom vzájomnej stimulácie je možné dosiahnuť ich produktívnejšie využitie.¹¹ Služobná činnosť OO je vo svojej podstate veľmi náročná práve na pamäť. Za účelom optimálneho plnenia stanovených úloh ochrany je veľmi významná a potrebná. Jej celkový význam sa prejavuje počas celého priebehu služby. Od samotných realizátorov osobnej ochrany sa vyžaduje veľmi dobrá, pohotová a spoľahlivo presná pamäť. Taktiež je potrebná určitá predispozícia na kapacitu a zapamätanie si veľkého množstva zložitých informácií rôzneho druhu. V dôsledku plnenia špecifických úloh sa v určitých prípadoch vyžaduje potreba reprodukcie zapamätaného o určitých dôležitých skutočnostiach. Profesionálna činnosť príslušníkov osobnej ochrany kladie určité požiadavky na rôzne druhy pamäte, pričom pre potreby ochrany ich rozdelíme nasledovným spôsobom.

Fyziognomická pamäť – je zameraná na zapamätanie si dôležitých črt a rysov tváre, farbu vlasov, očí, pleti a pod.

Situačná pamäť – jej podstata vychádza z potreby zapamätania si rôznych prejavov správania, chovania alebo iných prebiehajúcich aktivít osôb vo svojom okolí, prípadne zapamätanie si smeru a pohybu osôb, motorových vozidiel a iné.

Slovná pamäť – pozostáva z procesu zapamätania si obsahu reči alebo predložených textov.¹²

Symbolová pamäť – ktorá pozostáva zo zapamätania si rôznych druhov čísel, farieb, značiek, symbolov a evidenčných čísel motorových vozidiel.

¹⁰ BILSKÝ, P., 2005. *Profesní profil policisty. In: Bezpečnostní teorie a praxe: Sborník Policejní akademie ČR k problematice vědecko výzkumných úkolů s mezinárodní účastí*, s. 166.

¹¹ Cognitiva {online}. {cit. 14. februára 2024}. Dostupné na internete: <<https://sk.sainte-anastasio.org/articles/psicologa-cognitiva/tipos-de-memoria-humana.html>>

¹² Psychologie pro učitele, {online}. {cit. 15. februára 2024}. Dostupné na internete: <<http://www.unium.cz/materialy/mu/ff/skripta-m9151-p2.html>>

Detailná pamäť – dôležitosť pozostáva zo zapamätania si rôznych detailov, ktoré majú bezprostredný súvis s realizáciou bezpečnostných opatrení.

Okrem vyššie spomenutých druhov pamäte sem môžeme zaradiť, na základe potreby ich využitia, aj pamäť zrakovú (vizuálnu), sluchovú (auditívnu) a pamäť hmatovú (pohybovú). Celková zložitosť prebiehajúcich vzájomných vzťahov medzi zúčastnenými subjektmi a úlohami osobnej ochrany si vyžaduje, aby tieto pamäťové procesy boli založené skôr na logickom princípe ako iba na mechanickom zapamätaní.

Predstavivosť

Správna funkčnosť psychického procesu predstavivosti je pre ideálny výkon osobnej ochrany nesmierne dôležitá. Predstavivosť je možné charakterizovať ako psychický dej, ktorý vedie k vzniku určitých predstáv.¹³ Služobné zaradenie príslušníkov PZ na oddelení osobnej ochrany si svojím charakterom vyžaduje ľudí, ktorí sú spoľahliví a dokážu si veľmi presne predstaviť vzájomné prepojenie, súvislosti a predvídanie vývoja udalostí, čomu zodpovedajú aj uplatňované služobné postupy.

Pri uplatňovaných činnostiach vzniká u OO potreba na dynamickú predstavivosť, ktorá je zameraná na priebeh reálnych javov a procesov predvídajúcich udalostí. Pre OO je taktiež dôležité, aby bol schopný využívať rôzne druhy predstavivosti zameranej napríklad na popis osoby, vozidiel, rozmiestnenie predmetov v určitej miestnosti alebo priestore, pričom v tomto prípade hovoríme o vizuálnej predstavivosti. Veľmi dôležitá je aj časová predstavivosť, ktorá je zameraná na predstavy o čase, časovom trvaní rôznych javov, procesov a udalostí. Posledná predstavivosť, ktorá sa vyžaduje od OO, je predstavivosť motorická. Hlavná podstata spomínanej motorickej predstavivosti pozostáva z predstavivosti pohybov a reakcií svojich, určenej osoby a taktiež iných osôb.

Myslenie

Myslenie je možné chápať ako tvorivý proces, v dôsledku ktorého si každý jedinec kladie veľké množstvo logických otázok, pričom na riešenie zložitých problémov hľadá odpoveď.¹⁴ Príslušníci osobnej ochrany svojimi zmyslami nepretržite zachytávajú okolitú realitu a pozorujú všetky pre službu dôležité skutočnosti. Ich dokonalé poznávanie však nie je možné zabezpečiť iba na základe zmyslového odrazu, pretože prostredníctvom tohto obrazu nedosiahneme riešenie zložitých úloh a problémov vyskytujúcich sa pri výkone služby. Vzniknuté problémy je možné riešiť iba prostredníctvom najvyššej formy poznania, ktoré je možné dosiahnuť práve myslením. Osobným ochrancom môže byť iba osoba s dobrým, samostatným, logickým a pozorným myslením. Na prebiehajúci proces myslenia pôsobia rôzne rušivé vplyvy súvisiace s obsahom plnenia stanovených úloh osobnej ochrany. Na základe uvedeného sa od príslušníkov ochrany vyžaduje odolnosť psychických procesov voči fyzickej a psychickej záťaži. Za dôležité považujeme zvýrazniť skutočnosť, že myslenie je organicky späté s inteligenciou. Práve inteligencia je vo všeobecnosti vnímaná ako rozumová schopnosť

¹³ Představivost a fantazie {online}. {cit. 16. februára 2024}. Dostupné na internete: <<https://www.studium-psychologie.cz/obecna-psychologie/10-predstavivost-a-fantazie.html>>

¹⁴ ZIBRÍNOVÁ, Ľ., Z. BIRKNEROVÁ. 2015. *Myslenie v kontexte kognitívnych omylov*. s.4.

rýchleho, správneho a samostatného myslenia zameraného na riešenie úloh, problémov a situácií.

2.6 Zdravotná príprava

Od príslušníkov PZ, ktorí vykonávajú úlohy OO sa požaduje, aby ovládali základné spôsoby poskytnutia prvej pomoci určeným osobám. Ovládanie jednotlivých spôsobov poskytnutia prvej pomoci u osobných ochrancov nás utvrdzuje v zdokonaľovaní a určitým spôsobom aj zocel'ovaní ich komplexného využitia pri poskytovaní osobnej ochrany určeným osobám. Najväčší problém je v tomto prípade skutočnosť, že chránené osoby môžu spadať do rôznych vekových kategórií, čo znamená, že aj ich zdravotný stav a fyzická kondícia môžu byť rozdielne. Prípady, kedy určená osoba bude potrebovať prvú pomoc sú rôzne. Môžu nastať situácie, kedy určená osoba bude potrebovať poskytnutie neodkladnej zdravotnej pomoci napríklad z dôvodu náhleho zhoršenia zdravotného stavu alebo v dôsledku poranenia spôsobeného útokom nežiadúcou osobou. Do úvahy však treba brať aj bežné aktivity a rôzne športy, ktorým sa určená osoba môže venovať vo svojom voľnom čase. Ide prevažne o aktivity, ktoré so sebou nesú vysoký stupeň rizika a zaraďujeme sem napríklad poľovanie, horolezectvo, potápanie, jazdu na koni, na vodnom skútri, motorke, rafting na divokej vode, paragliding, parašutizmus a iné.¹⁵ Všetky tieto situácie a aktivity nám určitým spôsobom zvyrazňujú dôležitosť pripravenosti osobných ochrancov na poskytnutie prvej pomoci určeným osobám v prípade potreby.

Dôvodov absolvovania pravidelných kurzov prvej pomoci u osobných ochrancov je hneď niekoľko, pričom sem môžeme zaradiť práve to, k čomu by mala celková príprava smerovať:

- ❖ absolvovanie kurzov vedie k zdôvodneniu samotného významu poskytovania prvej pomoci v rámci celého systému neodkladnej zdravotnej starostlivosti a to hlavne pri vzniku náhlych život ohrozujúcich situáciách a udalostiach,
- ❖ nadobudnutie celkových teoretických a praktických vedomostí a zručností zameraných na poskytnutie prvej pomoci pri vzniku náhlych a neočakávaných situácií, pri ktorých môže dôjsť k ohrozeniu života a zdravia určenej osoby,
- ❖ osvojenie si praktických návykov na poskytnutie prvej pomoci pri závažných život ohrozujúcich udalostiach úrazového alebo neúrazového charakteru,
- ❖ dosiahnutie pozitívneho postoja na poskytovanie prvej pomoci a jej prevencií pri náhlom ohrození života a zdravia určených osôb.¹⁶

Teoretické znalosti prvej pomoci

Cieľ realizovaného kurzu v teoretickej rovine je potrebné zamerať na osvojenie si vedomostí o:

- ❖ možných príčinách vzniku udalostí, ktoré majú buď úrazový, alebo neúrazový život ohrozujúci charakter,

¹⁵ THOMPSON, L. 2003. *Manuál Bodyguarda-Profesionálni techniky ochrany osôb*. s. 30.

¹⁶ Kurz prvej pomoci. {online}. {cit. 17. februára 2024}. Dostupné na internete: <<https://155.sk/kurz-prvej-pomoci/>>

- ❖ dispozičných preventívnych opatreniach, ktoré svojím charakterom smerujú k samotnému zvýšeniu ochrany zdravia,¹⁷
- ❖ jednotlivých úlohách a dôležitosti poskytnutia prvej pomoci ako neodkladnej zdravotnej starostlivosti,
- ❖ základných zásadách poskytnutia prvej pomoci,
- ❖ spôsoboch zhodnotenia zdravotného stavu určenej osoby napríklad pri poranení, vyslobodzovaní, premiestňovaní a pod.
- ❖ spôsoboch a úkonoch zachraňujúcich život,
- ❖ spôsobe, ako postupovať pri strate vedomia, ak je osoba v bezvedomí, alebo pri poruchách dýchania, alebo pri dusení,
- ❖ poskytnutí prvej pomoci pri febrilných kŕčoch, záchvate a epilepsii,
- ❖ jednotlivých spôsoboch zástavy krvácania spôsobeného strelnou zbraňou alebo bodno-sečnými predmetmi a zbraňami,
- ❖ možnostiach poskytnutia prvej pomoci pri zlomeninách, poraneniach kĺbov, chrbtice, prípadne popáleninách,
- ❖ náhlych príhodách a udalostiach, v dôsledku ktorých môže dôjsť k zlyhaniu srdcovej činnosti alebo mozgovej príhody.¹⁸

Praktické znalosti prvej pomoci

Kurz na osvojenie praktických vedomostí odporúča vo svojej podstate zamerať sa na jednotlivé spôsoby zhodnotenia vzniknutej situácie so zameraním na minimalizovanie rizika, prípadne ďalšieho ohrozenia, určenej osoby alebo iných osôb vykonávajúcich ochranu. Dôležité je, aby bol kurz upriamený na praktický nácvik jednotlivých činností, ktoré sú zamerané napríklad na uvoľnenie dýchacích ciest, masáž srdca, kardiopulmonálnu resuscitáciu, zastavenie krvácania a v neposlednom rade na spôsoby použitia externej automatickej defibrilácie.¹⁹ Nesmieme však zabúdať na praktické spôsoby poskytnutia prvej pomoci pri dusení, poruchách vedomia, dýchania, poraneniach chrbtice, krvácaní, popáleninách a úrazoch či zlomeninách.

Kurz prvej pomoci zameraný na osvojenie si teoretických a praktických zručností by mal osobných ochrancov pripraviť na výkon praktických činností. To, či a akým spôsobom sú osobní ochrancovia oboznamovaní s jednotlivými spôsobmi poskytnutia prvej pomoci určeným osobám, sa budeme snažiť zistiť vo výskumnej časti dizertačnej práce.

Záver

Problematika ochrany určených osôb predstavuje vysoko špecifickú oblasť. Špecifickosť ochrany predmetných osôb, ktorým ochrana vyplýva priamo zo zákona pozostáva zo širokého spektra činností a bezpečnostných opatrení. Za ochranu týchto osôb zodpovedajú príslušníci Policajného zboru, ktorí sa nachádzajú v postavení verejného činiteľa a sú zaradení

¹⁷Ponuka kurzov prvej pomoci. {online}. {cit. 17. februára 2024}. Dostupné na internete: <<https://www.rescueacademy.sk/ponuka-kurzov/>>

¹⁸ Kurz prvej pomoci. {online}. {cit. 18. februára 2024}. Dostupné na internete: <<https://155.sk/kurz-prvej-pomoci/>>

¹⁹ Ponuka kurzov prvej pomoci. {online}. {cit. 19. februára 2024}. Dostupné na internete: <<https://www.rescueacademy.sk/ponuka-kurzov/>>

na ÚOÚČ a DM MV SR. Úrad sa v rámci organizácie delí na 9 špecializačných odborov, pričom každý jeden odbor plní pri ochrane osôb nenahraditeľnú a nezastupiteľnú úlohu. Z uvedeného spektra však považujeme za najdôležitejšie vyzdvihnúť práve špičku ľadovca, na vrchu ktorého sa nachádzajú osobní ochrancovia. V procese ochrany určených osôb predstavujú v tomto smere neodmysliteľnú a nezastupiteľnú úlohu. Príslušníci Policajného zboru sú svojím postavením ako osobní ochrancovia oprávnení vykonávať realizáciu jednotlivých úloh a úkonov v zmysle, a v rozsahu, ktorý stanovuje zákon alebo interný predpis. Pre plnohodnotné plnenie jednotlivých úloh, je potrebné neustále formovanie a zdokonaľovanie osôb, ktoré sú poverené výkonom osobnej ochrany. Profesiijnosť osobných ochrancov je kreovaná samotnou osobnosťou jednotlivca, ktorá v sebe zahŕňa praktické, teoretické schopnosti a skúsenosti, ktoré sme rozoberali naprieč vedeckým článkom.

ZOZNAM POUŽITEJ LITERATÚRY

BILSKÝ, P., 2005. Profesiinní profil policisty. In: Bezpečnostní teórie a praxe: Sborník Policejní akademie ČR k problematice vědecko výzkumných úkolů s mezinárodní účastí, s

ERNEKER, J., 2005. Policista a jeho profesiinní činnost'. In: Bezpečnostní teórie a praxe: Sborník Policejní akademie ČR k problematice vědecko výzkumných úkolů s mezinárodní účastí, s. 19. v ISBN 80-7251-196-3.

HRUDKA, J., D. ZÁMEK a kol, 2012. Organizace a činnost policejních služeb.

HRUDKA, J., D. ZÁMEK a kol, 2012. Organizace a činnost policejních služeb.

THOMPSON, L. 2003. *Manuál Bodyguarda-Profesiinní techniky ochrany osob. s. 30.*

Cognitiva {online}. {cit. 14. februára 2022}. Dostupné na internete: <https://sk.sainte-anastasio.org/articles/psicologa-cognitiva/tipos-de-memoria-humana.html>

Kurz prvej pomoci. {online}. {cit. 17. februára 2024}. Dostupné na internete: <https://155.sk/kurz-prvej-pomoci/>

Ponuka kurzov prvej pomoci. {online}. {cit. 19. februára 2024}. Dostupné na internete: <https://www.rescueacademy.sk/ponuka-kurzov/>

Právne predpisy

Zákon č. 171/1993 Z. z. o Policajnom zbore

Zákon č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon

Zákon č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok